

# Kramérhusowy Cis. král. Wlastenské Nowiny.

Roku 1802.

Čís. 40.

Ve Sobotu

dne 2 Října.

Čtrnáctý roční běh.

S nejvyšším císařským královským povolením.



**S**hwycar. Každ pisy z města Curychu na den 8 září, den předtím náhle 800 mužů Šwycarského wogsta k tomuto městu přitáhlo, ač prve o nich nic oznámeno nebylo, a chřeli do města vtrhnouti. Městská rada wůdce gegich dala oznámiti, aby se položil do kasáren, že pro ně wšecky potreby obstará. Wůdce ale vzal za dobré, aby s swým wogstem před městem zůstal, a městská rada wozala sobě na starost, aby těch 800 mužů po wšitkých se rozložilo, a wšecky potřebami zaopatřilo.

Z Curychu 10 září. W našem městě stal se takový příběh, o kterém w

celé naší rewolucy sme nesysseli, a který každ štodný tak y neočekáwaný byl. Zpráwu wedaucy Generál Šwycarského wogsta místo wšsi odpovědi, kterauž naši městské radě na gegi představení dáti měl, dnes ráno o půl 3ty hodině náhle k našim branám přitřhl, a přes 200 ohněwých kaulj do našeho města wmetal, od čehož wšem obywatelům weliké nebezpečenstw nastávalo. Prawený Generál hned každ k městu s wogstem přitáhl, dal městskému komendantowi wzkázati, aby mu brány otewřel; mezy tím ale řdyž městský komendant s městskou radou o to mluwil, a městská rada deputyrowané wolila, a městská rada deputyrowané wolila, kteršby s Generálem o přjměří gednati,

K r

Ge



Generál kázal do města páliť, což za celé dvě hodiny bez přetrže trvalo, až pak večer v 6 hodin Generál přivolil, aby se o příměří jednati mohlo. Toho 48 hodin městská rada propuštěn, aby do toho času odpověď na své přednesení od zemského vyznení z města Berny sobě zjednati mohla; pro sebe pak Generál vymjnil, buď aby ho s vyznením do města pustili, aneb aby mu gedné brány k osazení postoupili. Na proti tomu městská rada večer v 3 hodin podle svých deputyrowaných přednesla mu příměří na 3 dni bezvysvětlivých výminek, a nyní od něho odpovědi očekává.

3. Chybnu 12 jārj. Od onchdeyssi  
střelby w našem městě 100 domů wjice  
a méně pobořeno gest, wssak oheň ni-  
kde předece newyssl. Nášsi městšané  
na ssancých z kusů Ssweycarskému wog-  
stn zmužile odpowj dali. — Wčeta w  
nocy téj deparyrowanj od našsi městské  
rady s powolenjm Ssweycarského Ge-  
nerála, genž posawad před našsim mě-  
stem stogj, spěšně do Berny geli, kdej  
s zemským řizenjm porownánj, pokudž  
možné bude, učiniti mactj.

3. Šasfauzeniu 14 žari. Dnešní Cy-  
rychšťá posla nepřichází; naproti tomu  
celý den násylnau střelbu sté strany od  
Cyrychu slyšime. Z toho soudime, že  
dne 10 večer Cyrychšťej vyslanj deputy-  
rowanj w Berně v zemšťého řízení nic  
neporídili, a tak že Šweycaršťej Ge-  
nerál po gich nawrácení zase střelbu  
obnowil. W Cyrychšťém kantonu mýně-  
nj na dvě rozděleno gest; gedeni se  
přidrží nyněgšj zemšťé zpráwy, a ginj  
chtj tomu, aby Cyrychšťej kanton s něž

řterými proměnami zase swá stará práz  
wa přigal.

Ž Lindavu 14 žář. V malých Kan-  
toních lid většinou dlelem proti Šwey-  
carskému zemskému řízení popuzen gest,  
že do města Curychu sřisleti dalo, a bez-  
podchyby obyvatelé těchto Kantonů Cury-  
ským ku pomocy potáhnuu, ku kterýmž  
y z Bernského Kantonu mnoho lidu se  
přidá. — Graubundský kanton giž  
opět svými starými právy se řídí. —  
V Appencelském Kantonu rozkázáno  
gest, aby se 1500 mužů pro ochránění  
hranic pod zbraň sebralo. V Reyns-  
ském audolji, w Turgawě a w Swato-  
Sawelském Kantoně, kdež do té doby  
vřescko ticho bylo, příkladem malých  
Kantonů také nynějši zemské řízení pod-  
vrátiti chtějí.

Podlé zprávy z Byaweny několik tisíc Francouzů z Wlasté republiky nezadále v Romonského gejeza k straně Graubundu se okázalo, a tamžkoli přizgdaně toliko do chrámu se Pladau. Galž se některým wldj, toto wogsko do Ssweycar wtrhne.

Že včera 14. září. Dne 12. v noci  
Generál Andermatt mnoho vojska přiv-  
ozařal sobě ku pomoci, a přibedně vob-  
osadil. Na naši straně měšťané toli-  
ko k obraně se přihotowili, a poslali k  
němu deputovaný, kteříž vsaak dne  
12. večer bezewssj odpovědi od něho se  
nawrátili. Dne 14. ráno Generál An-  
dermatt bezewsscho oznámení aneb pro-  
wolání náhle do města kázal granáty,  
ohnivé koule a smolné wěnce metati.  
Střelba trwala neyprw celých 6 hodin  
bez přestře, a pak po chwilkách až do  
noci, a to teprw tehdaž, když Uřá-  
d



Kommissar zemského řizení přigeda střel-  
bu zastavil, a městu přiměř přednesti  
dal. V čas střelby na zotí mšních  
obchů wšak nikde zšíti se ne-  
mohl. Toliko do městského špitálu 28  
granátů a 4 ohniwé koule padly.

Dne 15 jārj. Dnes w 8 hod. ráz-  
no Kommissar Máj s nassí městskou raz-  
dan kapitulací učinil, wedlé kteréz 1)  
Sweycarsté wogsto nebude do Curychu  
položeno; 2) wšak nepřátelstwo se  
zastavuje, a 3) wšak což se potud  
bylo stalo, w zapomenutí se dáwa. O-  
statně bylo šťastj pro Generála Ander-  
matta, že Kommissar Máj s Curych-  
skými kapitulací učinil, jinak od Cy-  
rychu nebylby měl wje průchodu pro  
weliké množstwí wenskowského lidu, kte-  
rj k oswobození města od nepřátelského  
obležení Curychským ku pomoci táhli. —  
Gatž slyssime, podle sankromného član-  
ku, w kapitulací obsaženého, Generál  
Andermatt wšak kufu, prachu a kuli  
před Curychem nechati musyl. — Dwo-  
gí střelenj a dobýwánj města Curychu  
w Sweycarstých přibězých wěchnau han-  
bau ostane.

3 Bernu 17 jārj. V nás gest zase  
rewoluce, kteráž bezpochyby neynowég-  
ssí Sweycarstau konsyrtuce zase pohrbj.  
Zemský ředitel Dolder, kterýž wšim rjn  
winen gest, což nepřátelského proti Cy-  
rychu a menšim kantonům předsewzato  
bylo, musyl se s autadu swého poděkoz-  
wati a zmizel. Rytman a gini, genž  
předšlého zemského ředitel Redinga  
odstřanili, podobně s swých autadu  
musyli se poděkowati. W celém naz-  
sem kantonu wšak se zbraně chopilo  
proti nyněgšimu zemskému řizenj, ge-

hož každý nenáwidj. Gat slyssime, w  
zemské radě přednesseno gest, aby celé  
Sweycary podle menšich kantonů des-  
mokratyckau formu zemského řizenj mě-  
ly; na ten způsob každý kanton sw  
staré hranice obdrží.

3 Bernu 18 jārj. Podle  
neynowégšich zpráv w Sweycarsté ze-  
mi wšak gest wzbrani. Bogowéz-  
ho lidu od 16ti do 60ti let činj armá-  
du 500,000 mužů slynu. W Gra-  
bundu některé obce, poněwadž se jim  
obyčegné zbraně nedostáwa, železných  
hvězd se chopily, giniž tu lid dobře  
zatačeti vmj. Města Bádén, Brug,  
Lencburk, Arow a gina wenskowským  
lidem gsau osazena, a mnoho tisíc tá-  
hne ho k Curychu a Berně. Snad tato  
rewoluce gest poslednj, kterýchž Swey-  
carstá země w málo letech několič dočkala.

3 Semelina 16 jārj. Mezy Tráws  
nickými obywateli a Bělehradskými jez-  
ničary vzniklé ruznice zase poromnány  
gsau, k čemuž brozné pohrbjky z Kon-  
stantynopole hlawnj přičinu daly. Gat  
se zdá, Turecký dwůr proti Bělehrad-  
ským jeničarům něco welmi důležitého  
wywesti mjinj, protož také onj se wšim  
k obraně se hotowj. Listowé z Ture-  
ckých zemj wbezpečugi, že Pashan stuz-  
tečně s Tureckým dworem smjčen gest,  
a že na důkaz toho rozkázáno má, aby  
jeničarům wládarstwí nad Bělehradem  
z rukau wyrchl, a ge násylim k poslu-  
šenstwí zase přiwedl. Tato správa  
brozná, strach w Bělehradě zrodila,  
jeničari hned počali wšak přirady k  
obraně dělati, a giž předewčirem měli  
rozkázáno, aby wšickni táhli k čecu  
Morawě, kdež Pashan s 12,000 ozbro-



geného lidu přegstí má. Nynj wesse-  
cko musy pod zbraň. Mnozy obywa-  
telé wiskagi, a co gsau možněgšj, wesse-  
cko swé gměnj na bezpečné místo od-  
straniti hledj. Wssecken obchod nagez-  
dnau přestal, a wúbec weliký zmatek  
nastal.

Z Francouz. Dne 9 zářj pokog s  
Tureckým dworem w Paříži hlúčnau  
střelbau z kusu wúbec oznámen byl, přiz-  
čemž také mnohé hostiny se držely. —  
Manželka někdejšího Mauréninského  
Generála Tusena s dwěma swými dětmi  
a některými příbuznými do Bayony přiz-  
gela.

Wssecka Německá Rijnžata, gesto  
posawad w francouzského zemského ři-  
zení o náhrady žádagi, nynj říšskému  
sněmu do Řezna pokázána gsau. —  
Generál Leklerk Amerýkanského rygra,  
mnoho wycpaných ptáků, dwa žiwé  
hady pro Pařížské Museum poslal.  
Také w krátkém čase přigde wycpaný  
krokodyl, 29 loket dlouhý, gegž na o-  
strowě sw. Dominyka w gezerě chytiti.

Z Strasburku 17 zářj. Dne 15 w  
nocy před 12tau hodinau znamenali sme-  
tu dwakrát po sobě dosti sylné země-  
třesenj, (což w 8mi dnech již potřetj se  
stalo.) Tato podivná wěc k rozličné-  
mu domněnj přičinu dáwa, a mnozy  
lehkowějšj lidé gsau w takowém stra-  
chu, gakoby město Marselj brzo wodau  
zatopeno býti mělo.

Z Německé říše. Geho Oswjcenost  
Rijnže z Oranien nepřigal pomočného  
wogsta, kterč mu Pruský dwůr obe-  
rowal k osazenj fuldského Rijnžerstwj,  
gesto mu náhradau připadá. Tento

Drync posawad w té wěcy žádného no-  
wého porádku newčinil, nýbrž toliko  
swé kommissáře do Fuldy poslal, kter-  
čby s Rijnžetem Biskupem wssecko přaz-  
telstj wgednali. — Dne 13 zářj Speyr-  
ský Biskup z swého sydelního města  
Bruchsalu s welikým komonstwem a se-  
wšim gměnjm odgel. Gak některj  
myslj, do Affassenburku gede.

Z Wlach. Podlé zpráwy z Turynu,  
w celém Piemontu klášterowě wyzdwi-  
žení gsau, odedne 23 zářj žádný klá-  
šterník wje habitu nosyti nesmij, a do  
toho dne také wssickni duchownj z klá-  
šterů býti musgij. — Brál Herrnstj  
dne 10 zářj gessě w Liwornu nebyl, a  
přčina se dáwa, ž: zase na něho gehu  
obyčegná nemoc, brozně hryzení, přiz-  
šla. — Podlé zpráv z Barcellony,  
Spanyelské králowské wchnosti z Mas-  
drytu do tohoto města přigely. Ro-  
monstwo gegich ke 3000 osob se počtá,  
a ta cesta Spanyolstj dwůr několik  
millionů rolatů stogj.

### M á w ě s t j

od král. městského bentmanstwj.

Gistý dělostřelec dne 21 toho odes-  
poledne od zlatého slunce až k Porčjště  
bráně, a odrud zpátkem na mostek ztrac-  
til w penězých 68 zl. totiž 10tízl. ban-  
koceduli, ostatnj 5tízl. a 23latowé.  
Poctiwý nálezce napominá se, aby tuto  
ztrátu podlé slusné odměny sem odwedl,  
tak aby ten dělostřelec k swým težce  
wchospodařeným penězům zase přigij-  
mohl. W Praze 23 zářj 1802.

Jan Fr. Glaser, kr. pol. wchnj Komu.

Praze